

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Espoon ohjaussuunnitelma perustuu OPH:n hyvän ohjauksen kriteereihin. Hyvälle ohjaukselle on kriteereissä määritelty läpi perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kulkevat yhteistä hyvää ohjausta määrittävät teemat. Yhteisillä teemoilla korostetaan ohjauksen jatkumon merkitystä oppilaalle ja opiskelijalle. Espoossa on laadittu ohjaussuunnitelmaa varten yhteinen pohja, jolla pyritään takamaan ohjauksen tasainen laatu jokaiselle oppilaalle koulusta riippumatta.

Koulu suunnittelee toteutustavan ja aikataulun (esimerkiksi: heti koulun alettua/ kerran jaksossa/ lukuvuoden mittaan/ päivämäärä), ja tarvittavilta osin kirjaa tiedot ohjaussuunnitelmaan. Vastuuhenkilöt on pääsääntöisesti kirjattu valmiiksi.

Ohjaussuunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilökunnan, oppilaiden, huoltajien ja sidosryhmien kanssa.

Leppävaaran koulun **ohjaussuunnitelma**

Ohjaussuunnitelma on käsitelty/käsitellään

opettajakunnan kanssa: *(ajankohta)*

yhteisöllisessä oppilashuoltotyöryhmässä: *10.9.2019*

Laatutavoitteet Espoossa:

- Noudatetaan valtakunnallisia hyvän ohjauksen kriteerejä
- Koulun toimintakulttuurissa on ohjauksellinen näkökulma
- Koko koulun osaava sekä ammattitaitoinen henkilöstö vastaa ohjauksesta
- Jokaisessa peruskoulussa on yhtenäiset ohjauksen toimintamallit
- Oppilaalla on oikeus 7-9. luokilla sekä oppilaanohjaajaan että luokanvalvojaan/luokanopettajaan
- Tavoitteena on, että yhtä oppilaanohjaajaa kohden on maksimissaan noin 250 ohjattavaa
- Tavoitteena on, että luokkamuotoista ohjausta opetussuunnitelmasisältöjen mukaisesti antaa koulutuksen saanut oppilaanohjaaja
- Hyvää ohjauksellista yhteistyötä toteutetaan yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa
- Oppilaanohjaajat ovat tehtäväänsä kelpoisia

Mikä on eri toimijoiden rooli onnistuneessa ohjauksessa hyvän ohjauksen kriteerien mukaan?

Rehtori / Apulaisrehtori

Rehtori luo edellytykset onnistuneelle kokonaisohjaukselle järjestämällä riittävät ja kohdennetut resurssit. Rehtori tukee koulun oppilaanohjaajaa sekä muita ohjauksen kannalta keskeisiä toimijoita.

Rehtorin ohjaukselliset tehtävät:

- Arvioinnin ohjauksellinen kehittäminen, todistukset ja hallinnolliset päätökset (esim. koulun vaihto, oppilaaksiotto).
- Joustavien opetusjärjestelyiden ja oppimisympäristöjen toteuttaminen (esim. yhteisopettajuus ja joustavat opetusryhmät).
- Alueellisen yhteistyön koordinointi (esim. nivelyhteistyö).
- Mahdollistaa oppilaanohjaajan ammattitaidon ylläpitämisen.

Koulusihteerin ohjaukselliset tehtävät:

- On hallinnon asiantuntija.
- Hänen tehtäviään on mm. hallinnollisten tunnusten jakaminen.
- Vastaa koulukyyteihin, TET-matkakortteihin ja ateriakorvauksiin liittyvistä asioista ja lomakkeista.
- Toimii Opintopolun yhteyshenkilönä.
- Kouluttautuu riittävästi ohjaukseen liittyvien asioiden hoidossa ja hallinnollisten järjestelmien käytössä. (Esimerkiksi Wilma, Primus, Opintopolku, matkakortit ja ateriakorvaukset TET -jaksoihin liittyen)

Luokanvalvojan ohjaukselliset tehtävät:

- Toimii ryhmänsä lähiohjaajana ja opiskelun motivoijana.
- Perehdyttää koulun käytänteisiin ja vastaa oppilaidensa ryhmäytymisestä.
- Seuraa oppilaidensa opintojen etenemistä ja hyvinvointia yhdessä huoltajien kanssa
- Ohjaa oppilaan tarvittaessa oikean henkilön luo (esim. terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi).

Aineenopettajan ohjaukselliset tehtävät:

- Tuntee oman aineensa opiskelutekniikat ja ohjaa oppilasta oppimaan oppimisen taitoja omassa aineessaan.
- Huomioi opetuksessa ja arvioinnissa erilaiset oppijat sekä ottaa huomioon ryhmädynamiikan omilla tunteillaan.
- On selvillä oman oppiaineensa jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työelämän tarpeista, ja mahdollistaa niihin tutustumisen.
- Tekee yhteistyötä jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten ja työelämän kanssa.
- Tekee yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa (mm. oppilaitos vierailut ja teemapäivät).
- Seuraa oppilaan etenemistä omassa oppiaineessaan ja ohjaa tarvittaessa häntä henkilökohtaisesti.

Laaja-alaisen erityisopettajan ohjaukselliset tehtävät:

- Yhteistyössä aineenopettajien kanssa erityisopettaja tunnistaa tukea tarvitsevat oppilaat.
- Auttaa oppilaita löytämään omat opiskelutavat sekä tukee aineenopettajia monipuolisten opiskelumetodien käytössä.
- Huolehtii oppimiseen liittyvien testien järjestelyistä.
- Antaa tarvittaessa lausunnon harkinnanvaraista yhteishakua varten.
- Ohjaa oppilaitaan jatko-opintojen suunnittelussa yhteistyössä oppilaanohjaajan kanssa.

Kuraattorin ohjaukselliset tehtävät:

- Kuraattori tukee oppilaan hyvinvointia, opiskelumotivaatiota, kasvua, itsenäistymistä ja elämänsuunnittelua.
- Hän on tukena myös elämän eteen tuomissa haastavissa tilanteissa, kuten sosiaalisesti haastavissa tilanteissa.
- Kuraattori tukee oppilaiden ryhmäytymistä.

Psykologin ohjaukselliset tehtävät:

- Edistää oppilaiden psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä auttaa oppilasta elämäntilanteeseen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa.
- Tarvittaessa tekee oppilaan psykologisen arvioinnin toimenpiteineen, joita ovat esimerkiksi neuvottelut koulun henkilöstön ja vanhempien kanssa,
- psykologiset tutkimukset (ml. psykologiset testit) ja lausuntojen laatiminen

- Tukitoimien ja opetusjärjestelyjen suunnittelu.

Terveydenhoitajan ohjaukselliset tehtävät:

- Auttaa oppilaita ymmärtämään terveiden elämäntapojen merkityksen opiskelun sujumisessa ja elämänhallinnassa.
- Kertoo oppilaalle mahdollisten sairauksien rajoituksista ammatinvalinnassa.

Oppilaanohjaajan työtehtävät 7–9.luokilla ja lisäopetuksessa:

- Antaa henkilökohtaista sekä pienryhmäohjausta; henkilökohtaista ohjausta on tarjottava vähintään kaikille 9.-luokkalaisille kerran ja lisäopetuksen oppilaille kaksi kertaa lukuvuoden aikana.
- Pitää luokkamuotoista ohjausta opetussuunnitelmasisältöjen mukaisesti.
- Oppilaanohjauksen ydinsisällöt liittyvät opintojen aikaiseen ohjaukseen.
- Ohjaa jatko-opintoihin hakeutumiseen ja ammatinvalintaan.
- Tutustuttaa oppilaita työelämään TET -jaksojen ja mahdollisten yritysvierailujen välityksellä.
- Järjestää infotilaisuuksia ja tiedottaa ohjauksellisista asioista, kuten esimerkiksi yhteishaku- ja jatko-opintotilaisuudet.
- Ylläpitää vuorovaikutusta sähköisten järjestelmien kautta (mm. Wilma, sähköiset oppimisympäristöt).
- Osallistuu vanhempaintilaisuuksiin ohjauksen asiantuntijan roolissa.
- Osallistuu yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön ohjauksen pedagogisena asiantuntijana.
- Suunnittelee ja koordinoi ohjausta oman koulun sisällä.
- Ylläpitää ammattitaitoaan osallistumalla mm. opinto-ohjaajien kokouksiin ja koulutuksiin.
- Tekee yhteistyötä muiden peruskoulujen, toisen asteen, korkea-asteen, TE-keskuksen, yritysten, elinkeinoelämän ja muiden ohjaukseen liittyvien tahojen kanssa.

Ohjauksen vuosisuunnitelma teemoittain

Koulu voi lisätä mahdolliset tarkennukset reunasarakkeeseen ja koulukohtaiset erityishuomiot niille erikseen varattuun tilaan kunkin pääteeman alle.

RIITTÄVÄ JA MONIPUOLINEN OHJAUS			
Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Laadukas ohjaus <ul style="list-style-type: none"> Ohjaukseen on varattu resurssia siten, että oppilaalla on mahdollisuus saada riittävästi monipuolista ja jatkuvaa ohjausta tarpeensa mukaan koko opintojen ajan Mahdollisuus sekä henkilökohtaiseen että ryhmämuotoiseen ohjaukseen 	Rehtori tukee työyhteisön ohjauksellista otetta ja kohdentaa resurssit siten, että riittävä ohjaus on mahdollinen (esim. samanaikaisopetus, joustavat ryhmittelyt, tukiopetuksen käyttö jne.).	rehtori	Tänä lukuvuonna 9.-luokilla on matematiikassa joustava ryhmittely. Samaikaisopetuksen resursseja suunnataan 9.-luokan äidinkieleen.
	Oppilaita ohjataan sekä ryhmässä että tarvittaessa henkilökohtaisesti (esim. ohjauskeskustelut).	Henkilökohtaista ohjausta on tarjottava vähintään kaikille 9.-luokkalaisille kerran ja lisäopetuksen oppilaille kaksi kertaa lukuvuoden aikana.	luokanopettaja/ aineenopettaja oppilaanohjaaja
Työvälineet ja niiden hallinnointi <ul style="list-style-type: none"> Wilma Oppimisympäristöt Primus/Kurre Opintopolku 	Wilma on koko yhteisön tärkeä työväline kommunikoinnissa.	koko koulu	<i>Kirjoita tähän</i>
	Sähköinen oppimisympäristö, -alusta tai -sovellus on käytössä monen aineen opetuksessa.	oppimisympäristöjen, ohjelmien ja alustojen vastuhenkilöt, opettajat	Googlea käytetään pääsääntöisesti.

	Primus/Kurre- ohjelmat ovat koulun tietohallintajärjestelmä, jonne syötetään mm. oppilaiden henkilötiedot ja suoritukset.	rehtori Koulusihteeri	<i>Kirjoita tähän</i>
	Wilma-tunnukset jaetaan kansliasta ja huoltajien tunnuksien luonti on huoltajien vastuulla.	koulusihteeri	<i>Kirjoita tähän</i>
	Opintopolkuun siirretään vuosittain päättöluokkalaisten tiedot ja niitä päivitetään tarvittaessa.	koulusihteeri oppilaanohjaaja	<i>Kirjoita tähän</i>
Muita koulukohtaisia erityishuomioita	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>

AKTIIVISUUDEN, OSALLISUUDEN JA VASTUULLISUUDEN TUKEMINEN

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Ohjattavan osallisuus, aktiivisuus ja vastuullisuus	Oppilaita tuetaan ainevalintojen itsenäiseen tekemiseen.	luokanvalvoja, aineenopettaja, oppilaanohjaaja	Valinnaisaineita käsitellään opotunneilla ja tarvittaessa henkilökohtaisessa ohjauksessa. Koulussamme järjestetään 7. luokkalaisille valinnaisainemessut, jossa aineenopettajat esittelevät koulumme valinnaisaineita.

<ul style="list-style-type: none"> • Ohjaus on toteutettu tavalla, joka vahvistaa oppilaiden aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta omaan elämäänsä ja oppimiseensa liittyvissä prosesseissa ja päätöksenteossa. • Ohjaus vahvistaa oppilaan osallisuutta oppilas- ja koulu yhteisössä sekä kasvattaa yhteiskunnan ja työelämän jäsenyyteen. 	<p>Oppilasta tuetaan ottamaan vastuuta omaan oppimiseen liittyvissä asioissa sekä ottamaan osaa opintokokonaisuuksien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin eri oppiaineissa ja niiden yhdistelmissä.</p>	<p>luokanvalvoja, aineenopettaja, oppilaanohjaaja</p>	<p>Eri oppiaineiden opetuksessa pyritään huomioimaan oppilaiden osallistaminen.</p>
	<p>Oppilaille tarjotaan mahdollisuutta osallistua koulun yhteisten asioiden hoitamiseen (esim. oppilaskunta, tukioppilastoiminta, kerhotoiminta, Verso ym.)</p>	<p>kaikki opettajat sekä erityisesti oppilaskunnan ohjaavat opettajat, tukioppilasohjaajat, kerhotoiminnasta vastaavat opettajat ym.</p>	<p>Kirjoita tähän</p>
<p>Muita koulukohtaisia erityishuomioita</p>	<p>Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.</p>	<p>Kirjoita tähän</p>	<p>Kaikki oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan. Oppilaat valitsevat vuosittain oppilaskunnan hallituksen, joka toimeenpanee hallituksessa päätettyjä asioita. Tukioppilaskerhoon kuuluu 16 oppilasta. He toimivat 7.-luokkalaisten vertaisohjaajina, ovat mukana luokkien ryhmäytyksissä, pitävät tukaritunteja ja läksyvätkiä. Lisäksi erityisopettajat pitävät läksykerhoa viikottain, mediakerho ja mahdollisesti liikuntakerho kokoontuvat myös viikottain. URHEA -yhdysohjaaja pitää viikottain läksykerhoa URHEA-luokilla oleville oppilaille. Tarkoituksena on myös tarjota oppilaille mahdollisuus osallistua opettajien muodostamiin tiimeihin ns. alatiimeinä.</p>

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Koko koulu ohjaa <ul style="list-style-type: none"> Ohjaus on koulun henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. 	Luokanvalvoja / Luokanopettaja seuraa oppimisessa edistymistä, oppilaan hyvinvointia ja tukee oppilaita koulun arjessa, esimerkiksi oppimisen haasteiden ja puuttuvien suoritusten kartoitus yhdessä aineenopettajien kanssa.	luokanvalvojat / luokanopettajat	Luokanohjaajat seuraavat Wilman kautta ja aineenopettajien kanssa keskustellen oppilaiden oppimisen edistymistä. Luokanohjaajat osallistuvat arviointikokouksiin ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä oppilashuoltohenkilöstön kanssa.
	Aineenopettajat kertovat oman aineensa jatko-opintomahdollisuuksista ja ohjaavat oppilaita oppimaan omassa aineessa.	aineenopettajat	Opettajat pyrkivät sisällyttämään oppiaineeseen tietoa aineen jatko-opintomahdollisuuksista. Kunkin aineen opiskelutaitoja harjoitellaan ja käsitellään oppituntien yhteydessä.
	Oppilaanohjaajan tarjoama henkilökohtainen- ja mahdollinen pienryhmäohjaus auttaa urasuunnittelussa ja jatko-opintojen suunnittelussa.	oppilaanohjaajat	Oppilailla on mahdollisuus saada henkilökohtaista ohjausta tarpeen mukaan.
	Oppilaanohjaajan pitämät luokkamuotoiset oppilaanohjauksen tunnit.	oppilaanohjaajat	Oppilaanohjaaja pitää luokkamuotoisia opotunteja kaikilla luokka-asteilla.
	Oppilaiden elämänhallinnan tukeminen	Oppilashuollon asiantuntijat, luokanvalvoja	Kuraattori ja psykologi pitävät 7.luokkalaisille hyvinvointitunnin ja 9.luokkalaisille stressinhallintatunnin mahdollisuuksien mukaan. Erityisopettajat ovat mukana 7. luokkalaisten opiskelutaitotunnilla.
Muita koulukohtaisia erityishuomioita	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>

TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
<p>Tasa-arvo ohjauksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaanohjausta kehitetään suunnitelmallisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. • Ohjaus toteutetaan tavalla, joka edistää oppilaan luottamusta omiin tasavertaisiin mahdollisuuksiinsa koulutuksessa ja työelämässä. • Oppilasta tuetaan tiedostamaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitys valinnoissaan. 	<p>Opetuksessa, yleisessä puheessa ja kaikessa kanssakäymisessä kiinnitetään erityishuomiota tasa-arvon edistämiseen.</p>	<p>oppilaanohjaajat aineenopettajat laaja-alainen erityisopettaja luokanvalvojat / luokanopettajat</p>	<p><i>Mahdollisesti järjestetään 8.-luokkalaisille seksuaalikasvatustunnit yhteistyössä Tyttöjen ja Poikien talon kanssa.</i></p>
	<p>Oppiainekohtaisessa ohjauksessa käsitellään monipuolisesti, ennakkoluulottomasti ja tasa-arvoisesti vaihtoehtoja oppilaan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi.</p>	<p>aineenopettajat oppilaanohjaajat</p>	<p><i>Kirjoita tähän</i></p>
	<p>Oppilaanohjauksessa esitellään tasapuolisesti erilaisia koulutusvaihtoehtoja.</p>	<p>oppilaanohjaajat</p>	<p>Opotunneilla kannustetaan tutustumaan tasapuolisesti erilaisiin koulutusvaihtoehtoihin.</p>
	<p>Ohjaus toteutetaan tavalla, joka edistää oppilaan itsetuntemusta ja luottamusta tasavertaisiin mahdollisuuksiinsa koulutuksessa ja työelämässä.</p>	<p>koko koulu</p>	<p><i>Kirjoita tähän</i></p>
<p>Muita koulukohtaisia erityishuomioita</p>	<p><i>Kirjoita tähän</i></p>	<p><i>Kirjoita tähän</i></p>	<p><i>Kirjoita tähän</i></p>

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Ohjaus nivelvaiheissa <ul style="list-style-type: none"> Nivelvaiheen ohjaus ja yhteistyö siirtymävaiheissa on suunniteltua ja toimivaa Oppilaalle järjestetään mahdollisuuksia tutustua opiskeluun toisen asteen oppilaitoksissa 	6.luokan oppilaiden ja huoltajien yläkouluun tutustuminen ja vanhempainillat.	aineenopettajat, oppilaanohjaaja, rehtori	Koulumme järjestää alkuvuodesta infotilaisuuden Urhea-verkoston kouluun hakemisesta ja keväällä pidämme tutustumisillan koulumme uusille oppilaille ja huoltajille. Kutsumme mahdollisuuksien mukaan lähialueen 6.-luokkalaisia tutustumaan kouluun tai teemme vierailun lähikouluihin tukioppilaiden kanssa.
Yhteishaku ja jatko-ohjaus <ul style="list-style-type: none"> Ohjauksella varmistetaan oppilaan taidot hankkia tietoa jatko-opinnoista sekä toimia sähköisissä hakujärjestelmissä Jatko-ohjauksella varmistetaan oppilaan siirtyminen perusopetuksen jälkeisiin opintoihin tai muuhun ohjattuun toimintaan 	Uusien yläkoululaisten ohjaaminen ja ryhmäyttäminen. Suunnitellaan myös kesken lukuvuotta tulevien tai koulua tai luokkaa vaihtavien ohjaaminen ja ryhmäyttäminen.	luokanvalvojat, rehtori, kuraattori, psykologi, aineenopettajat, oppilaanohjaaja, tukioppilaat	Ryhmäytyminen järjestetään 7.-luokkalaisille koulun alussa ja tarvittaessa myös keväällä yhteistyössä seurakunnan ja nuorisotoimen kanssa. Tukioppilaat ovat vahvasti mukana 7.-luokkalaisten ryhmäyttämisessä. 8.-luokkalaisille järjestetään ryhmäytyspäivä syksyn alussa.
	Yhteishausta tiedottaminen, huoltajankuuleminen sekä hakuun valmistautuminen.	oppilaanohjaajat, rehtori, laaja-alainen erityisopettaja	Yhteishakua käsitellään opotunneilla, henkilökohtaisessa ohjauksessa, vanhempainilloissa ja tarvittaessa huoltajatapaamisissa. Ajankohtaisista ohjaukseen liittyvistä asioista tiedotetaan Wilmassa.
	Yhteishaun ohjaaminen ja seuranta.	oppilaanohjaaja	Yhteishaku on mahdollista tehdä kotona tai koulussa. Oppilaanohjaaja on tukena ja auttaa hakuprosessissa.
	Pääkaupunkiseudun yhteisen opiskelutietolomakkeen esitäyttö ja tulostus. Ohjaukseen liittyvät lomakkeet ja info annetaan päättötodistuksen yhteydessä.	oppilaanohjaaja Koulusihteerit	Ennen päättötodistusten antamista lomakkeet ja info käsitellään opotunneilla. Myös huoltajia infotaan. Opiskelutietolomake jaetaan päättötodistuksen välissä, ja siitä tiedotetaan vanhempia.
	Yhteishaun tulosten tultua kesällä tapahtuva jälkiohjaus, ohjaus muihin oppilaitoksiin ja opetusmuotoihin sekä ilman opiskelupaikkaa	oppilaanohjaaja	Oppilaanohjaaja on tavattavissa koululla kesällä yhteishaun tulosten julkaisupäivänä ja auttaa ilman opiskelupaikkaa jääneitä oppilaita. Ilman

	jääneiden oppilaiden tilastointi etsivää nuorisotyötä varten.		opiskelupaikkaa jääneiden tiedot ilmoitetaan etsivään nuorisotyöhön.
	Opetuksen järjestämisen kannalta olennaisen tiedon siirto pyynnöstä toiselle asteelle uuden lukuvuoden alettua.	rehtori, erityisopettaja, luokanohjaaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, oppilaanohjaaja, aineenopettaja	
Muita koulukohtaisia erityishuomioita	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	<i>Kirjoita tähän</i>	Koulu toimittaa toisen asteen oppilaitoksille niveltietoja tarvittaessa pyydettyä.

OHJAUS KOULUTUKSEEN JA URAVALINTOIHIN LIITTYVIEN PÄÄTÖSTEN TUKENA

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Jatko-opintomahdollisuudet ja niihin tutustuminen <ul style="list-style-type: none"> Ohjaus tukee opintojen suorittamista sekä oppilaan sijoittumista jatko-opintoihin 	Oppilaille järjestetään tilaisuuksia tutustua jatko-opintoihin avoimissa ovissa, oppilaanohjauksen tunneilla koulussa / esittelykiertueilla sekä osana oppiaineiden opetusta.	oppilaanohjaajat aineenopettajat laaja-alainen erityisopettaja luokanvalvojat / luokanopettajat	Oppilailla on mahdollisuus tutustua toiseen asteen oppilaitoksiin. Omatoimiset tutustumiset kirjataan Wilma-lomakkeeseen. Koulullemme kutsutaan vierailijoita eri oppilaitoksista mahdollisuuksien mukaan. Opinto-ohjaaja järjestää myös tutustumisretkiä eri kohteisiin mahdollisuuksien mukaan.

<ul style="list-style-type: none"> Ohjaus tukee oppilaan aktiivista ja kriittistä tiedonhankintaa 	Oppilaita ohjataan hakemaan tietoa eri lähteistä ja palveluista. Tiedonhallintataitoja opetellaan suunnitelmallisesti (TIHA).	aineenopettajat oppilaanohjaajat	Eri oppiaineiden tunneilla oppilaat harjoittelevat tiedonhallintataitoja.
Muita koulukohtaisia erityishuomioita	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>

TYÖELÄMÄTAIDOT JA TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMINEN

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Koulukohtaisia lisätietoja?
Työelämäyhteistyö, työelämä tietous ja työelämään tutustuminen <ul style="list-style-type: none"> Ohjaus tukee oppilaan työnhakuvalmiuksien ja työelämä taitojen kehittymistä ja työllistymistä 	TET-jaksolla tai muulla työelämään tutustumiskäynnillä oppilas pääsee aidosti tutustumaan työelämään.	oppilaanohjaajat luokanvalvojat aineenopettajat	Koulumme 9.luokkalaiset ovat 2 viikkoa tutustumassa työelämään. TET-raportti tehdään yhteistyössä suomen kielen, yhteiskuntaopin ja oppilaanohjauksen kanssa. Opinto-ohjaaja käy tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan tapaamassa oppilaita TET-paikoilla.
	TET-jakson oppia hyödynnetään oppiainerajoja rikkoen ja moniammatillisesti. Oppilaanohjaaja käy aktiivisesti ja muut ohjauksesta vastaavat mahdollisuuksien mukaan työelämäyhteistyöhön liittyvissä koulutuksissa esim. TAT ja Teknolomiteollisuuden infot ja tuovat omaksumaansa tietoutta koululle ja opetukseen.	oppilaanohjaajat, aineenopettajat, rehtori	Oppilaanohjaajan lukujärjestyksessä on varattu mahdollisuus osallistua perjantaisin koulutustilaisuuksiin.

<ul style="list-style-type: none"> Yrittäjyyteen tutustuminen on tärkeä osa työelämän ymmärrystä 	Yritteliäisyyteen kannustaminen ja yrittäjyyteen tutustuminen sekä yritysvierailut.	luokanvalvojat, aineenopettajat, oppilaanohjaajat	9.luokkalaiset vierailevat Yrityskylässä. Yrityksiin tutustutaan mahdollisuuksien mukaan.
	Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan OPE-TET -päiviä.	opettajat	Opettajilla on mahdollisuus osallistua OPE-TETiin
Muita koulukohtaisia erityishuomioita	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Opettajille pyritään järjestämään yritysvierailu.</i>

VUOROVAIKUTTEINEN YHTEISTYÖ OHJAUKSEN TUKENA JA OHJAUSPALVELUISTA TIEDOTTAMINEN

Teema	Mitä se on? Miten näkyy oppilaalle ja huoltajalle?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Vuorovaikutteinen yhteistyö ja osallistaminen ohjauksen tukena <ul style="list-style-type: none"> Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö on osallistavaa, suunnitelmallista ja sujuvaa Oppilaiden osallistaminen ja moniammatillinen ja monialainen yhteistyö Yhteistyö eri koulutuksen järjestäjien ja toisen asteen 	Vuorovaikutuksen väylinä toimii Wilma-järjestelmä ja oppilaille sekä huoltajille suunnatut tilaisuudet, tapaamiset ja keskustelut.	koko koulu	Koulussamme käytetään aktiivisesti Wilmaa ja huoltajille tarjotaan tarpeen mukaan mahdollisuuksia tulla koululle tapaamaan luokanohjaajaa ja muita opettajia.
	Moniammatillinen yhteistyö ja osallistaminen toteutuu mm. yhteisöllisessä OHR-ryhmässä sekä monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja projekteissa sekä alueellisessa kasvatuskumppanuusverkostossa.	rehtori yhteisöllinen-OHR opettajat	Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti. Koulussamme tehdään oppiainerajat rikkovia oppimiskokonaisuuksia, monialaisia oppimiskokonaisuuksia, esim. yhteiskuntaoppi ja matematiikka sekä suomen kieli, opinto-ohjaus ja yhteiskuntaoppi.
	Kannustetaan oppilaita osallistumaan oppilaskuntatyöhön ja koulun kehittämiseen.	oppilaskunnan ohjaajat rehtori	Koulussamme toimii aktiivinen oppilaskunta.
	Tukioppilaat tukevat uusia oppilaita 7.luokan opintojen alussa ja järjestävät yhteisöllisiä tapahtumia.	tukioppilas-ohjaajat	Tukioppilaat ovat aktiivisesti mukana ryhmäytyspäivässä ja pitävät pitävät luokkatunteja 7.luokkalaisille sekä järjestävät

<p>oppilaitosten kanssa tukee oppilaan sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin</p> <ul style="list-style-type: none"> Uusin ohjauksellinen tietotaito koulun käytössä <p>Ohjauksesta tiedottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas ja hänen huoltajansa saavat ajantasaista tietoa ohjauspalveluista perusopetuksessa. Ohjauksesta tiedotetaan erilaisin menetelmin. Tiedottaminen on aktiivista ja suunniteltua. 			koulun yhteisiä tapahtumia sekä läksyvälitunteja.
	Yhteistyö muihin oppilaitoksiin on tärkeää mm. joustavien oppilassiirtojen kannalta.	rehtori oppilaanohjaaja	Rehtori toimii aktiivisesti yhteistyössä muiden oppilaitosten rehtorien kanssa.
	Oppilaanohjaaja osallistuu aktiivisesti hänelle osoitettuihin ohjauksellisiin tilaisuuksiin ja tuo tietoutta oppilaille ja työyhteisöön. Oppilaanohjaaja tukee muita ohjauksen toimijoita omassa työyhteisössään.	oppilaanohjaaja	Oppilaanohjaajan lukujärjestyksessä on varattu mahdollisuus osallistua perjantaisin koulutustilaisuuksiin.
	Oppilaita ja huoltajia tiedotetaan ohjaukseen liittyvistä asioista. - vanhempainillat - nettisivut - ohjauskeskustelut - wilma –viestit ja tiedotteet	rehtori luokanvalvoja oppilaanohjaaja	<i>Kirjoita tähän</i>
Muita koulukohtaisia erityishuomioita	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>	<i>Kirjoita tähän</i>